

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
НАКАЗ
м. Київ

«27» грудня 2018 р.

№ 100

**Про підсумки Всеукраїнського
еколого-натуралістичного
походу «Біощит-2018»**

Відповідно до Плану роботи Національного еколого-натуралістичного центру на 2018 рік, затвердженого Міністерством освіти і науки України, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України, з метою організації та залучення учнівської молоді до роботи з дослідження та впровадження в практику біологічних методів захисту лісу, саду та сільськогосподарських культур від шкідників, провів щорічний Всеукраїнський еколого-натуралістичний похід «Біощит-2018».

Похід зорієнтований на поширення знань про корисну роль безхребетних, їхньої значущої ролі в екосистемі та регуляції чисельності шкідливих комах, запиленні рослин, ґрунтоутворенні; контроль за дотриманням законодавства щодо охорони тваринного світу; підвищення стійкості лісових насаджень завдяки проведенню комплексних біологічних лісозахисних заходів; практичну допомогу молоді у розробці та впровадженні біологічних методів захисту рослин.

У 2018 році в конкурсі взяли участь вихованці еколого-натуралістичних центрів, станцій юних натуралістів, учнівських лісництв, Будинків дитячої та юнацької творчості, навчально-виховних комплексів, закладів загальної середньої освіти із **17 регіонів** України: Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Львівської, Одеської, Полтавської, Миколаївської, Рівненської, Сумської, Херсонської, Хмельницької, Чернівецької та Чернігівської областей.

На перегляд журі подано **76 робіт** за операціями:

1. «Мурашка» — 52 роботи (сприяння більш широкому застосуванню біологічних методів захисту лісу та підвищення його продуктивності шляхом охорони корисних мурашок).
2. "Джміль" — 3 роботи (ефективне використання диких комах-запилювачів для підвищення врожайності сільськогосподарських культур).
3. "Махаон" — 14 робіт (охорона рідкісних видів безхребетних).
4. "Реміза" — 4 роботи (підвищення стійкості лісових насаджень шляхом проведення комплексних біологічних лісозахисних заходів).

5. Комплексні роботи – 3 (кілька операцій разом).

Найпопулярнішим об'єктом досліджень були руді лісові мурашки. Журі звертає увагу керівників на залучення дітей й до інших операцій. Адже «Біощит» — це комплексна програма охорони та практичного використання корисних комах.

Результатом досліджень та спостережень у природі стало проведення інвентаризації та паспортизації мурашників, а також паспортизація комплексів рудих лісових мурашок, охорона та покращення умов існування корисних мурашок у лісі, агітація та пропаганда дбайливого ставлення до корисних комах, виявлення та картування місць перебування рідкісних комах, розробка конкретних заходів з охорони рідкісних і зникаючих видів, виявлення та картування колоній і місць перебування диких комах-запилювачів, контроль за станом гнізд та їхня охорона, створення і охорона реміз, підтримання їх у функціональному стані та пропаганда доцільності їхнього створення.

Журі наголошує на необхідності дотримання умов конкурсу, проведенні самостійних спостережень у природі. Роботи, які містять лише літературні відомості, інформацію з інтернетних джерел, не конкурентоспроможні.

Висловлюємо подяку департаментам (управлінням) освіти і науки, колективам із залучення школярів до активної участі у Всеукраїнському еколого-натуралістичному поході «Біощит-2018»:

1. Вінницькій обласній станції юних натуралістів (директор О.А. Драгомирецька).
2. Волинському обласному еколого-натуралістичному центру (директор В.А. Остапчук).
3. Комунальному закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради (директор Ю.Ф. Педан).
4. Комунальному закладу позашкільної освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр» Житомирської обласної ради (директор Н. С. Бордюг).
5. Комунальному закладу «Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Запорізької обласної ради (директор М.А. Ярмошук).
6. Івано-Франківському обласному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді (директор Т.В. Гудзик).
7. Комунальному закладу «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» (директор О.В. Поркуян).
8. Львівському обласному центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (директор А.О. Кийко).
9. Одеському обласному гуманітарному центру позашкільної освіти та виховання (директор Д.І. Макосій).

- 10.Полтавському обласному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді (директор В.Г. Бедніна).
- 11.Миколаївському обласному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді (директор Т.Б. Троїцька).
- 12.Комунальному закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради (директор В.Ф. Воробей).
- 13.Комунальному закладу Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (ОЦПО та РТМ) (директор Л.В. Тихенко).
- 14.Комунальному закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради (директор Е.В. Вітренко).
- 15.Хмельницькому обласному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді (директор В.В. Климчук).
- 16.Комунальному закладу «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (директор Л.Ю. Головченко).
- 17.Комунальному закладу «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» (директор Л.А. Трегубова).

На підставі висновків журі конкурсу

НАКАЗУЮ:

І. За кращі показники проведеної роботи в еколого-натуралістичному поході «Біоцит» нагородити грамотою Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді:

І місце (100 балів)

за участь в операції «Мурашка»:

1. Космірак Вікторію, Павлечко Катерину, вихованок гуртка "Юні квітникарі" Надвірнянського районного еколого-натуралістичного центру для дітей та юнацтва Івано-Франківської області.
2. Козаченко Єгора, вихованця Нікопольського міського еколого-натуралістичного центру, учня Нікопольської загальноосвітньої школи № 19 Дніпропетровської області з роботою "Мурахи травостою".
3. Вихованців гуртка "Юні зоологи" Комунальної організації (установа, заклад) Шосткинської міської станції юних натуралістів Шосткинської міської ради Сумської області з роботою "Інвентаризація та паспортизація гнізд мурах на території лісового масиву Локотського мікрорайону".
4. Захарчука Станіслава, учня 8 класу загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів с. Носачевичі Рожищенської райдержадміністрації Волинської області.
5. Онищука Василя, учня 9 класу Жалинської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів Костопільської райдержадміністрації Рівненської області.

6. Членів шкільного лісництва "Воїни лісу" Терешківської загальноосвітньої школи I-III ступенів Полтавського району Полтавської області.
7. Учні 5 класу Бабченського навчально-виховного комплексу Богородчанської районної ради Івано-Франківської області.
8. Слюсар Дар'ю, ученицю загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 м. Жмеринки Вінницької області з роботою "Роль рудих мурах у лісовому співтоваристві".
9. Вихованців гуртка «Еко» Великоолександрівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Херсонської області з роботою «Інтелектуальний марафон «Знайомі незнайомці»».

за участь в операції «Махаон»:

1. Учні 8 класу, вихованців гуртка "Паросток" Енергодарської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 7 Енергодарської міської ради Запорізької області.
2. Вихованців гуртка "Лікарські рослини" Первомайської міської станції юних натуралістів Миколаївської області.
3. Гриценко Володимира, вихованця гуртка «Юні зоологи» Комунального позашкільного навчального закладу «Станція юних натуралістів» м. Павлограда Дніпропетровської області.
4. Гатнянську Крістіну, ученицю 9 класу, Рожко Максима, учня 7 Кліводинського закладу загальної середньої освіти I-II ступенів, вихованців гуртка "Юні зоологи", секції "Індивідуальна робота еколого-натуралістичного напрямку" Кіцманського районного будинку дитячої творчості Чернівецької області з роботою «Екологічні та морфологічні особливості жука-олена в околицях села Хлівище».
5. Учні 7-11 класів Опорного закладу «Каланчацький заклад повної загальної середньої освіти № 1» Каланчацької селищної ради Херсонської області.
6. Стреляєву Катерину, Довбню Анну, вихованців гуртка «Юні друзі природи» Комунального закладу «Центр позашкільної освіти» Мелітопольської міської ради Запорізької області.

за участь в операції «Джміль»:

1. Вихованців гуртка "Народознавство" Первомайської міської станції юних натуралістів Миколаївської області з проектом "Життя і добрі вчинки малої трудівниці".
2. Єгорову Дарію, ученицю 9 класу Криворізької загальноосвітньої школи № 62, вихованку гуртка "Юні друзі природи" Комунального позашкільного навчального закладу "Станція юних натуралістів Покровського району КМР" Дніпропетровської області з роботою

"Дослідження фауни джмелів (Hymenoptera, Apidae, Bombinae) у різних біотопах на території природного саду СЮН".

за участь в операції «Реміза»:

1. Сокальського Олександра, Мороза Дмитра, вихованців гуртка "Юний еколог" загальноосвітньої школи I-III ступенів м. Берестечко Горохівської райдержадміністрації Волинської області з проектом "Зелене мереживо міста Берестечка".

II місце (88 балів)

за участь в операції «Мурашка»:

1. Сроженка Романа, Хоменка Назара, Безуглого Віталія, учнів 10 класу, вихованців гуртка "Ентомолог" Кинашівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Чернігівської області.
2. Тарновського Павла, учня 7 класу Річківської загальноосвітньої школи I-II ступенів Жовківського району Львівської області.
3. Новик Софію, ученицю 10 класу Топорівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів» Буського району Львівської області з роботою "Збереження і охорона мурашок – санітарів лісу".
4. Давидовського Андрія, Малиновського Максима, учнів Добронадіївської загальноосвітньої школи I-III ступенів Олександрійського району, вихованців гуртка "Юні охоронці природи" Комунального закладу "Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді".
5. Мамонт Анну, Василюшину Яну, учнів Комунального закладу "Долинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 ім. А.С. Макаренка Долинської районної ради», вихованців гуртка "Основи гідробіології" Комунального закладу "Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді" Кіровоградської області з роботою "Особливості розселення мурах урочища Водянське".
6. Богомаз Марію, вихованку гуртка "Людина і довкілля" Глухівського міського центру дитячої та юнацької творчості Глухівської міської ради Сумської області.
7. Вихованців гуртка "Художнє різьблення по дереву" Станції юних натуралістів Кролевецької міської ради Сумської області.
8. Вихованців гуртка "Юні друзі природи" Кунинської загальноосвітньої школи I-II ступенів Здолбунівського району Рівненської області з роботою "Дослідження впливу рудих мурашок на екосистему лісу".
9. Вихованців учнівського об'єднання "Юні екологи-натуралісти" Четвертинівської середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів Тростянецької райдержадміністрації Вінницької області.

10. Василюк Анну, Габрук Анну, учнів 8 класу Хрінівської філії Іллінецької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Іллінецької міської ради Вінницької області.

за участь в операції «Махаон»:

1. Барляк Анну, ученицю 11 класу Полянського навчально-виховного комплексу Клішківецької об'єднаної територіальної громади Чернівецької області.

за участь в операції «Реміза»:

1. Вихованців учнівського лісництва «Дубок» Комунального позашкільного навчального закладу «Голопристанський міський Центр дитячої та юнацької творчості» Херсонської області.

комплексні роботи:

1. Пошуково-дослідницьку групу "Іліотропіон" екологічного загону "Варта" спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу ім. Л. І. Бугаєвської Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області.

III місце (78 балів)

за участь в операції «Мурашка»:

1. Вихованців гуртка «Зелений маяк» Дебальцівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад - Дошкільний навчальний заклад» Васильківської райдержадміністрації Дніпропетровської області.
2. Чупірчука Андрія, вихованця гуртка "Юні екологи" Міської дитячої екологічної станції Івано-Франківської міської ради Івано-Франківської області.
3. Вихованців гуртка "Юні натуралісти" Кам'янець-Подільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 12 ім. Л. Дмитерка Хмельницької області.
4. Вихованців Чорторийського учнівського лісництва Закладу загальної середньої освіти I-III ступенів с. Старий Чорторийськ Маневицького району, вихованців гуртка "Юні лісівники" Маневицького районного Центру творчості дітей та юнацтва Волинської області.
5. Вихованців "Юні екологи" гуртка Нововолинської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 8 Волинської області з роботою "Спалювання мурашників у лісі. Необізнаність чи жорстокість?".
6. Несторяка Валентина, учня 9 класу Полянського навчально-виховного комплексу Клішківецької об'єднаної територіальної громади Чернівецької області.

7. Вихованців гуртка "Юні господарі лісу" Білківської загальноосвітньої школи I-III ступенів Вінницької області.

за участь в операції «Махаон»:

1. Бабич Юлію, ученицю 8 класу, Чадюка Олександра, учня 7 класу Норинського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Житомирської області з роботою "Моніторинг махаона на території Норинського старостинського округу Овруцької об'єднаної територіальної громади".
2. Вихованців Дитячого екологічного парламенту "ЕКОС" Комунального закладу "Міський центр дитячої творчості" м. Білгорода-Дністровського Одеської області.

за участь в операції «Джміль»:

1. Вихованців екологічного загону «Екос» Олешківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 2 з поглибленим вивченням іноземних мов Херсонської області.

комплексні роботи:

1. Учнівському та педагогічному колективу Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Кременчуцької міської ради Полтавської області.

II. За орієнтування учнівської молоді на дослідження та поширення знань про корисну роль безхребетних, формування дбайливого ставлення до навколишнього природного середовища, природоохоронно-пропагандистську діяльність надати подяки Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України вчителям та керівникам гуртків:

1. Таран Людмилі Анатоліївні, учителью біології, вчителю вищої категорії "учителю-методисту" Енергодарської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 7 Енергодарської міської ради Запорізької області.
2. Целіщевій В.І., керівнику гуртка "Лікарські рослини" Первомайської міської станції юних натуралістів Миколаївської області.
3. Герегі Ірині Григорівні, керівнику гуртка "Народознавство" Первомайської міської станції юних натуралістів Миколаївської області.
4. Павлечко Ірині Богданівні, керівнику гуртків, методисту Надвірнянського районного еколого-натуралістичного центру для дітей та юнацтва Івано-Франківської області.
5. Олешкевич Тамарі Миколаївні, керівнику гуртка "Юні друзі природи" Комунального позашкільного навчального закладу "Станція юних натуралістів Покровського району КМР" Дніпропетровської області.

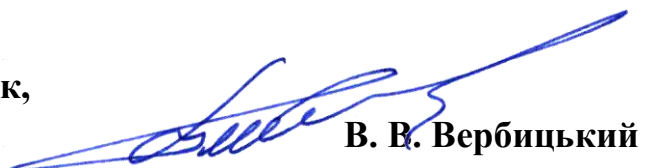
6. Дуженковій Олені Валеріївні, учителю біології Криворізької загальноосвітньої школи № 62 Дніпропетровської області.
7. Кокнаєву С.О., керівнику гуртка Нікопольського міського еколого-натуралістичного центру Дніпропетровської області.
8. Зайцевій Людмилі Степанівні, керівнику гуртка «Юні зоологи» Комунального позашкільного навчального закладу «Станція юних натуралістів» м. Павлограда Дніпропетровської області.
9. Бадраку Олександровичу, керівнику гуртка "Юні зоологи" Комунальної організації (установа, заклад) Шосткинської міської станції юних натуралістів Шосткинської міської ради Сумської області.
10. Кохановській Оксані Василівні, завідувачій еколого-природознавчим відділом Комунальної організації (установа, заклад) Шосткинської міської станції юних натуралістів Шосткинської міської ради Сумської області.
11. Мороз Надії Дмитрівні, учителю біології, керівнику гуртка "Юний еколог" загальноосвітньої школи I-III ступенів м. Берестечко Горохівської райдержадміністрації Волинської області.
12. Сидорук Світлані Леонідівні, учителю біології загальноосвітньої школи I-II ступенів с. Носачевичі Рожищенської райдержадміністрації Волинської області.
13. Прищепі Тетяні Анатоліївні, учителю біології Жалинської загальноосвітньої школи I-II ступенів Костопільської райдержадміністрації Рівненської області.
14. Йосипенко О.М., учителю біології вищої кваліфікаційної категорії, вчителю-методисту Терешківської загальноосвітньої школи I-III ступенів Полтавського району Полтавської області.
15. Кисляк Марії Олександрівні, учителю біології Бабченського навчально-виховного комплексу Богородчанської районної ради Івано-Франківської області.
16. Хлус Ларисі Миколаївні, кандидату біологічних наук, доценту, керівнику гуртків Комунального закладу Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Чернівецької області.
17. Савчук Юлії Василівні, керівнику гуртка "Юні зоологи", учителю біології Кліводинського закладу загальної середньої освіти I-II ступенів Чернівецької області.
18. Трущ Жанні Григорівні, учителю біології загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 м. Жмеринки Вінницької області.
19. Мирному Василю Петровичу, учителю біології Кинашівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Чернігівської області.
20. Столярчук Тетяні Богданівні, учителю хімії та біології Річківської загальноосвітньої школи I-II ступенів Жовківського району Львівської області.

21. Ковальчук Галині Семенівні, учителю біології вищої кваліфікаційної категорії Топорівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів» Буського району Львівської області.
22. Федорову Вадиму Миколайовичу, учителю географії та біології Добронадіївської загальноосвітньої школи I-III ступенів Олександрійського району Кіровоградської області.
23. Стеблині Ользі Олександрівні, учителю географії та біології Комунального закладу "Долинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 ім. А.С. Макаренка Долинської районної ради» Кіровоградської області.
24. Шеремет Світлані Анатоліївні, керівнику гуртка Глухівського міського центру дитячої та юнацької творчості Глухівської міської ради Сумської області.
25. Булах Т.В., керівнику гуртка "Художнє різьблення по дереву" Станції юних натуралістів Кролевецької міської ради Сумської області.
26. Дацишиній Людмилі Петрівні, учителю Кунинської загальноосвітньої школи I-II ступенів Здолбунівського району Рівненської області.
27. Юзепенко Людмилі Борисівні, учителю біології спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу ім. Л.І. Бугаєвської Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області.
28. Глухоті Наталії Григорівні, учителю географії та біології Хрінівської філії Іллінецької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Іллінецької міської ради Вінницької області.
29. Козачок Ользі Олександрівні, учителю біології Четвертинівської середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів Тростянецької райдержадміністрації Вінницької області.
30. Мельник Д.С., учителю екології Полянського навчально-виховного комплексу Клішківецької об'єднаної територіальної громади Чернівецької області.
31. Клапцуняк Наталії Іванівні, керівнику гуртка "Юні екологи" Міської дитячої екологічної станції Івано-Франківської міської ради Івано-Франківської області.
32. Танасійчук О.В., керівнику гуртка "Юні натуралісти" Кам'янець-Подільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 12 ім. Л. Дмитерка Хмельницької області.
33. Педик Оксані Миколаївні, учителю географії Дебальцівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад - Дошкільний навчальний заклад» Васильківської райдержадміністрації Дніпропетровської області.

34. Вейні Ользі Анатоліївні, учителю географії Закладу загальної середньої освіти I-III ступенів с. Старий Чорторійськ Маневицького району Волинської області.
35. Зіркевич Ользі Миколаївні, керівнику гуртка "Юні екологи" Нововолинської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 8 Волинської області.
36. Бельській Валентині Василівні, директору Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Кременчуцької міської ради Полтавської області.
37. Романенко Оксані Анатоліївні, керівнику гуртка Дитячий екологічний парламент "ЕКОС" Комунального закладу "Міський центр дитячої творчості" м. Білгорода-Дністровського Одеської області.
38. Миколюк Л.С., учителю природознавства Білківської загальноосвітньої школи I-III ступенів Вінницької області.
39. Мельник Д.С., учителю екології Полянського навчально-виховного комплексу Клішківецької об'єднаної територіальної громади Чернівецької області.
40. Мороз Галині Миколаївні, учителю біології Норинського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Житомирської області.
41. Чадюк Ірині Анатоліївні, учителю біології Норинського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Житомирської області.
42. Куденко А.А., керівнику екологічного загону «Екос» Олешківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 2 з поглибленим вивченням іноземних мов Херсонської області.
43. Фемич Наталії Іванівні, керівнику учнівського лісництва «Дубок» Комунального позашкільного навчального закладу «Голопристанський міський Центр дитячої та юнацької творчості» Херсонської області.
44. Лук'янцеву І.А., керівнику гуртка «Еко» Великоолександрівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Херсонської області.
45. Стародуб Т.І., учителю хімії Опорного закладу «Каланчацький заклад повної загальної середньої освіти № 1» Каланчацької селищної ради Херсонської області.
46. Борматовій Вікторії Володимирівні, керівнику гуртка «Юні друзі природи» еколого-натуралістичного відділу Комунального закладу «Центр позашкільної освіти» Мелітопольської міської ради Запорізької області.

**Директор НЕНЦ,
доктор педагогічних наук,
професор**

В. В. Вербицький